

STRATEGI

Antagandehandling

Miljöstrategi för ekologiskt hållbar utveckling i Håbo kommun

Antaget av kommunfullmäktige 2015-02-23, § 6

Miljöstrategi för Håbo 2030

Håbo kommun är en expansiv kommun och har i dagsläget 20 000 invånare. I takt med att kommunens befolkningsmängd ökar ställer detta krav på att kommunen växer på ett hållbart sätt. Kommunens utmaning är att planering av ny bebyggelse sker utifrån ett ekologiskt hållbart perspektiv, genom att den främjar annat färdmedel än bil, är resurseffektiv, värdesätter naturmiljöer samt den biologiska mångfalden.

I Vårt Håbo 2030 står det beskrivet att kommunens tillväxt ska vara ekonomiskt och ekologiskt hållbar samt i balans med miljö och klimat. Med kommunens vision och övergripande mål som utgångspunkt för miljöstrategin ämnar detta vägledande dokument att ge kommunens bolag och förvaltningar vägledning i deras miljöarbete. Detta speglas i sin tur i nämndernas mål och verksamhetsplanering. Miljöstrategin är Håbo kommuns sätt att möta de nationella miljökvalitetsmål¹ som fastställts av riksdagen.

Syftet med miljöstrategin är att gynna och stärka främst den ekologiskt hållbara utvecklingen av Håbo kommun men strategin berör även de övriga hållbarhetsaspekterna. Detta är ett steg närmre att Håbo kommun blir en hållbar tillväxtkommun.

I denna miljöstrategi identifieras inriktningen på det miljöstrategiska arbetet och utifrån några av de miljöutmaningar Håbo kommun står inför idag har tre inriktningar prioriterats:

- Att minska utsläppen från transportsektorn genom att stoppa ökningen av fossila utsläpp och giftiga metaller och då sträva efter att bli en *fossilbränslefri kommun* till år 2050.
- Att minska den totala energianvändningen genom att stoppa ökningen av ämnen från samhällets produktion till naturen samt minska utsläppen av övergödande ämnen och miljögifter till luft, mark och vatten och därigenom bli en *giftfri och resurseffektiv kommun*.
- Att sträva efter *naturmiljöer med mångfald*, genom att skydda, bevara och utveckla naturmiljöer och den biologiska mångfalden och därigenom ge goda förutsättningar för att kunna skapa, utveckla och stärka ekosystemtjänster.

¹ Miljömål (2014) <http://miljomal.se/sv/>

Fossilbränslefri kommun

År 2030 har Håbo kommun ställt om mot en hållbar framtid och de egna verksamheterna är fossilbränslefria. Vi strävar mot att hela Håbo ska vara oberoende av fossila bränslen och bygger upp energismarta alternativ. Väl genomtänkt planering av bebyggelse minskar behovet av bilresor och underlättar för kollektivtrafiken, fotgängare och cyklister. Den kommunala organisationen är fossilbränslefri och visar vägen för övriga samhället som ska vara det år 2050.

Kommunens orter och byar är utspridda och en stor del av kommunens invånare pendlar dagligen ut från kommunen till arbetet. Detta har frambringat ett bilberoende hos invånarna och ett omfattande behov av kollektivtrafik. För att nå det politiska mål att kommunen till år 2050 ska bli fossilbränslefri ställer detta krav på att minska bilberoendet till att främja andra transportmedel än bil. Transportsektorn står idag för de största utsläppen av växthusgaser. Vägtrafiken genererar utsläpp i form av växthusgaser, försurande samt övergödande ämnen till luft, mark och vatten.

Att minska kommunens energianvändning syftar till att sänka driftskostnaderna och minimera miljöpåverkan. Den främsta miljöpåverkan kopplat till energianvändning är den påverkan som energiframställningen har på klimatet och den stora resursförbrukning som är ett resultat av energiproduktionen.

För att bli en fossilbränslefri kommun ska Håbo kommun:

- Effektivisera och minska energiförbrukningen i fastigheter och transporter genom att sätta upp tydliga mål i handlingsplanerna.
- Planera bebyggelsen och infrastrukturen för minskat bilåkande genom att främja användning och utveckling av alternativa färdmedel, såsom gång- cykel- och kollektivtrafik.
- Ta ansvar för att minska klimatpåverkan genom att anpassa verksamheterna till klimatförändringarna, öka andel förnybar energi och således bevara kommunens goda folkhälsa och tillväxtförmåga.

Berörda miljömål:

Begränsad
klimatpåverkan

Frisk luft

God bebyggd miljö

Giffri och resurseffektiv kommun

Året är 2030 och i det giffria och resurseffektiva Håbo brukas naturresurserna hållbart och kretsloppen är slutna. Strävan efter giffri och minskad resursförbrukning är kontinuerlig. Håbo kommun uppmuntrar till miljömedvetet företagande och medveten konsumtion.

Alla verksamheter bidrar till att skapa avfall, utsläpp av miljögifter samt övergödande ämnen till luft, mark och vatten. Idag är användning och spridning av kemikalier i naturen ett av kommunens största miljöproblem. Utmaningen är att minimera avfall och utsläpp samt säkerställa att det blir en så liten påverkan på miljön och klimatet som möjligt. Detta ställer bland annat krav på den myndighetsutövning kommunen råder över genom att säkerställa att en minskning av användandet av miljö- och hälsofarliga ämnen sker.

Kommunen behöver visa vägen genom att beakta miljöaspekten vid inköp av tjänster och varor och därigenom främja medveten konsumtion och ekologisk livsmedelsproduktion så störningar på miljön minimeras. Barn och unga är mer känsliga för kemikalier än vuxna. Det är därför extra viktigt att vi skyddar barn och unga mot sådana kemiska ämnen och produkter som kan vara farliga. Vi konsumerar dagligen tjänster och varor vilka har inverkan på miljön, därför krävs en ökad kunskap om hur den medvetna konsumtionen kan förbättras.

För att bli en giffri och resurseffektiv kommun ska Håbo kommun:

- Planera för en hållbar samhällsplanering så natur- och vattenresurser skyddas.
- Säkerställa en hållbar avloppsvattenrening, dagvattenrening och vattenförsörjning samt öka kretsloppstänkandet vid avfallshantering och därigenom säkerställa att kommunens samtliga vattenförekomster, framför allt Mälaren, är friska och livskraftiga.
- Främja sambandet mellan människors hälsa, genom goda fysiska och sociala miljöer, och hållbar samhällsutveckling i kommunen.

Berörda miljömål:

Begränsad
Klimatpåverkan

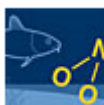
Giffri miljö

God bebyggd miljö

Grundvatten av
god kvalitet

Ingen övergödning

Levande sjöar och
vattendrag

Säker strålmiljö

Naturmiljöer med mångfald

Håbo kommuns ambition är att till år 2030 skapa en sammanhållen bebyggelse som inte tar nya naturområden i anspråk och ha en florerande biologisk mångfald. Naturmiljöerna är väsentliga för såväl människor som för djur- och växtliv. I de fall värdefulla natur- och vattenmiljöer tas i anspråk för ny bebyggelse ska dessa ersättas och kompenseras i möjligaste mån. Kommunens rika naturmiljöer är en plats för rekreation och förvaltas långsiktigt genom skydd och skötsel.

Håbo är en kommun där det finns många vackra och värdefulla naturmiljöer för exempelvis bevarande av biologisk mångfald och för rekreation. En stor utmaning är att säkerställa att naturmiljöer bevaras och utvecklas dels så att medborgarna kan leva med närhet till naturen när kommunen växer i den takt som förutsätts och planeras inför.

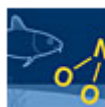
För att vara en kommun med naturmiljöer med mångfald ska Håbo kommun:

- Skydda, bevara och utveckla naturmiljöer och den biologiska mångfalden för att ge goda möjligheter att skapa, utveckla och stärka ekosystemtjänster.
- Bevara och utveckla strandområden och vattenmiljöer i kommunen på ett långsiktigt hållbart sätt, för att skydda de områden med höga rekreations- och naturvärden samt stor artrikedom.
- Tillgodose människors rätt till och behov av gröna miljöer, särskilt tätortsnära natur och möjliggöra för rörligt friluftsliv och rekreation.
- Beakta skogens betydelse för friluftsliv, biologisk mångfald och som förnybar resurs.

Berörda miljömål:

Ett rikt växt- och djurliv

Ingen övergödning

Levande sjöar och vattendrag

Levande skogar

Myllrande våtmarker

Ett rikt odlingslandskap

Det ska vara lätt att göra rätt i Håbo

En viktig uppgift för Håbo är att skapa förutsättningar för ett hållbart samhälle på lokal nivå. Det ska vara enkelt och lönsamt för individer, företag och organisationer att agera på ett sätt som gör att Håbo arbetar mot visionen och det kommunala övergripande målet om att bli en ekologisk hållbar tillväxtkommun. Kommunen ska påverka andra genom att föregå med gott exempel och visa att en omställning till mer hållbara alternativ är möjlig.

Kommunen har möjlighet att påverka samhället mot en ekologisk hållbar utveckling på den lokala nivån på många sätt. Det krävs kunskap och samarbete för att kommunen ska kunna uppfylla miljöstrategin, därför är dialog med medborgare, företag och organisationer en viktig del i miljöarbetet, liksom erfarenhetsutbyte och samverkan. Näringslivet har en betydande roll tillsammans med andra aktörer för att miljömålen ska uppnås. De företag som idag bedriver ett strukturerat arbete som har stor betydelse för miljön ska främjas. Varje kommuninvånare har ett eget ansvar för sin egen påverkan på miljön.

Ansvar

Hela den kommunala verksamheten ska, med hänsyn till verksamheternas art och uppdrag, vidta åtgärder i riktning att miljöstrategin förverkligas. Håbos miljöstrategi omfattar kommunen som organisation och geografiskt område samt det arbete kommunen direkt eller indirekt kan påverka eller har ansvar för.

Nationella, regionala och lokala styrdokument och lagstiftningar ligger till grund för val av miljöstrategins prioriterade verksamheter för att strategin skall realiseras. Kommunens vision tillsammans med de övergripande målen berör hållbar utveckling och utgör en grundpelare för miljöstrategin.

Miljöstrategin är ett stöd för politiska prioriteringar och beslut om insatser. I nämndernas verksamhetsplanering ska miljöstrategin vägas in. Hur ansvaret och åtgärder bör fördelas sammanfattas i tabellen nedan.

- Miljöstrategin ska konkretiseras genom att varje nämnd i sina mål och verksamhetsplaner väger in miljöstrategin med syfte att uppfylla miljöstrategins prioriterade områden.
- Kommunstyrelsens förvaltning ansvarar för att ge förvaltningar och kommunala bolag övergripande stöd i deras arbete. Att samordna arbetet med miljöstrategin innebär att arbeta fram en kommunövergripande handlingsplan som sedan är vägledande för nämnderna i framtagandet av en egen handlingsplan för respektive förvaltning. Samordningen innebär även årlig uppföljning av miljöstrategin och handlingsplanerna samt utveckla och driva på miljöarbetet inom den kommunala organisationen. Kommunstyrelsens förvaltning underlättar koordinering av det förvaltningsövergripande miljöarbetet samt blir en naturlig länk till miljöombuden.
- Miljöombuden finns inom kommunens samtliga verksamheter och har som uppgift att inspirera och driva på miljöarbetet i verksamheten. Kommunstyrelsens förvaltning sammankallar till kontinuerliga möten under årets gång.

Tabell 1. Ansvars- och åtgärdsområden

Ansvar	Åtgärder
Kommunfullmäktige	Säkerställer att de beslut som fattas efterlever kommunens vision och övergripande mål.
Nämnder	Väger in miljöstrategin i nämndsmålen och verksamhetsplaneringen. Arbetar fram en handlingsplan utifrån den kommunövergripande handlingsplanen. Uppföljning redovisas årligen till kommunstyrelse och kommunfullmäktige.
Kommunstyrelsens förvaltning	Ansvarar för att ge förvaltningar och kommunala bolag övergripande stöd i deras miljöarbete. Arbetar fram en kommunövergripande handlingsplan. Följer upp miljöstrategin, utvecklar, driver på och håller samman miljöarbetet inom den kommunala organisationen. Underlättar koordineringen av det förvaltningsövergripande miljöarbetet.
Miljöombud	Inspirerar och driver på miljöarbetet i verksamheten och finns representerade inom varje verksamhet.

Uppföljning

Kommunens miljöarbete ska redovisas i ett särskilt kapitel i årsredovisningen med avstämning mot miljöstrategin. Uppföljning och utvärdering av miljöstrategin ska ske årligen av kommunfullmäktige och nämnderna i samband med verksamhetsberättelsen och årsredovisningen.

Nämnderna ska i verksamhetsberättelsen följa upp deras arbete och resultat av de åtgärder som baseras på verksamhetsplanen. Detta för att se hur väl respektive förvaltning arbetar med de prioriterade inriktningar som omnämns i miljöstrategin. Kommunstyrelsens förvaltning ansvarar för att sammanställa en heltäckande redovisning av kommunens samtliga nämnders arbete.

Utbildning

För att säkra kompetenser inom kommunens organisation ska kommunen tillhandahålla miljöutbildningar för personal och förtroendevalda. Miljöstrategin ska vara ett underlag för innehållet i utbildningarna.